

FYLKESMANNEN I SOGN OG FJORDANE

Sakshandsamar: Tore Larsen
Telefon: 57643126
E-post: fmsftla@fylkesmannen.no

Vår dato
09.02.2016
Dykkar dato
19.01.2016

Vår referanse
2016/335 - 433.2
Dykkar referanse

Edgar Birger Hatlem
Smilden
6958 SØRBØVÅG

Løyve til utsetjing av utanlandske treslag

Vi viser til søknadar frå deg datert 19.1.2016, om utplanting av utanlandske treslag for produksjon av juletre.

Bakgrunn

Forskrift om utsetjing av utanlandske treslag trådde i kraft 1. juli 2012, og skal hindre at utplanting av utanlandske treslag får uheldige følgjer for naturmangfaldet. Forskrifta har heimel i naturmangfaldlova, og det går fram av §30 i lova at utsetjing av utanlandske treslag krev løyve, og at slikt løyve ikkje kan bli gitt dersom det er grunn til å tru at utsetjinga kan føre til vesentlege uheldige verknader på det biologiske mangfaldet.

Søknadane gjeld utplanting av fleire artar og varietetar med tanke på utprøving, og omfattar balsamedelgran (*Abies balsamea*), coloradoedelgran (*Abies concolor*), douglasgran (*Pseudotsuga menziesii*), kjempeedelgran (*Abies grandis*), contortafuru (*Pinus contorta*), weymouthfuru (*Pinus strobus*) og virginiafuru (*Pinus virginiana*) på dyrka mark på gnr/bnr 28/1 og 27/2 i Hyllestad kommune. Det omsøkte området er oppgitt til 45 dekar på gnr/bnr 27/2, og det er planlagt å plante ut 30 000 tre. For gnr/bnr 28/1 er det ikkje oppgitt tal tre eller areal, men det blir vist til at det skal plantast «på tidlegare omsøkt areal og areal for andre generasjon av juletre». Tidlegare omsøkt areal viser til ein søknad datert 12.2.2013, som gjeld 15 000 tre på 50 dekar på gnr/bnr 28/1.

Vurdering

Artsdatabanken har i publikasjonen *Fremmede arter i Norge, med norsk svarteliste 2012* klassifisert økologisk risiko for ei rekkje innførte artar. Balsamedelgran og douglasgran er vurdert til å vere av låg risiko, mens coloradoedelgran og kjempeedelgran er vurdert til å vere av potensielt høg risiko (spreiingsfare, men til no lita arealmessig utbreiing og truleg avgrensa forynging på grunn av hjortebeiting). Av dei tre furuartane er contortafuru (vrifuru) vurdert til å vere av potensielt høg risiko, mens weymouthfuru er vurdert til å vere av svært høg risiko. Statusen for weymouthfuru skuldast m.a. at arten er vektor for ein soppsjukdom som angrip artar som rips og solbær. Virginiafuru er ikkje omtalt i *Fremmede arter i Norge*, men på ei nettside under det amerikanske landbruksdepartementet blir det opplyst at arten kan produsere kongler allereie frå 18 månaders alder.

Juvenilperiode (kor mange år det tek før trea begynner å produsere kongler og frø) er vesentleg ved vurdering av eventuelle negative verknader av å plante ut framande treslag. Tabellen på neste side viser juvenilperiode for dei aktuelle treslaga, med opplysningar er henta frå to kjelder: DN-utredning 8-2012 *Kunnskapsstatus for spredning og effekter av fremmede bartrær på biologisk mangfold*, og nettsidene til det det amerikanske landbruksdepartementet (USDA Forest Service). Dei oppgitte verdiane gjeld i utgangspunktet for naturlege tilhøve på opphavsstaden, men nokre opplysningar er henta frå tre i kultur.

Hovudkontor
Njøsavegen 2, 6863 Leikanger
Telefon: 57 64 30 00
Telefaks: 57 65 33 02
Org.nr 974 763 907

Landbruksavdelinga
Fjellvegen 11, 6800 Førde
Postboks 14, 6801 Førde
Telefon: 57 64 30 00
Telefaks: 57 82 17 77

E-post:
fmsfpost@fylkesmannen.no
Internett:
www.fylkesmannen.no/sfj

Art	DN-utredning 8-2012	USDA Forest Service	Økologisk risiko
Balsamedelgran	20 år	15 år, vanlegvis 20-30 år	låg
Coloradoedelgran	40 år	40 år	potensielt høg
Kjempeedelgran	20 år	20 år	potensielt høg
Douglasgran	12 år	12-15 år	låg
Contortafuru (vrifuru)	3,5 år	vanlegvis frå 5-10 år	potensielt høg
Weymouthfuru	4,5 år	5-10 år	svært høg
Virginiafuru	-	2 år	ikkje vurdert

Fylkesmannen har forutan Artsdatabanken og dei andre kjeldene som er nemnt over, vurdert eventuelle konfliktar med viktige naturtypar (Naturbasen), raudlista artar (Artskart), og eigne data om sensitive førekomstar (rovfugl o.a.) som er skjerma for offentleg innsyn. Hyllestad må reknast som ein mindre godt kartlagt kommune med tanke på naturtypar og artar, og det er berre gjennomført éin runde med naturtypekartlegging, som skriv seg frå 2003. Det er likevel påvist ein lokalitet med svært verdfull natur ved gnr/bnr 27/2, nærare bestemt ein edellauvskog med stort artsmangfald sør for riksvegen. Den er lagt inn i Naturbasen som lokalitet BN00068496 Ytre Hatlem, med verdi A (regionalt til nasjonalt viktig). Det blei orientert om denne lokaliteten også da det førre løyvet blei gitt i 2013, og oppmoda om å ikkje plante juletre heilt ned mot riksvegen.

Rettleiinga til forskrift om utsetjing av utanlandske treslag seier at for artar som i *Fremmede arter i Norge, med norsk svarteliste 2012* er oppført med svært høg risiko, vil det normalt ikkje vere heimel til å tillate utsetting. Weymouthfuru er i denne kategorien. Arten kan setje frø i ung alder, og er vektor for ein soppsjukdom på artar i slekta *Ribes*. Fylkesmannen meiner at det ut frå dette ikkje er grunnlag for å gje løyve til utplanting. På grunn av den ekstremt låge frøsettingsalderen på virginiafuru, og at arten ikkje er klassifisert med tanke på økologisk risiko i Noreg, finn vi det heller ikkje ønskeleg med utplanting av denne arten. Vi viser her til naturmangfaldlova § 8 om eit forsvarleg kunnskapsgrunnlag, og § 9 om føre-var-prinsippet.

Rettleiinga til forskrift om utsetjing av utanlandske treslag seier vidare at også ei vurdering av samla belastning på naturmangfaldet i tiltaksområdet skal inngå i behandlinga av søknaden (naturmangfaldlova § 10). Det finst som nemnt biologisk verdfulle naturområde i nærleiken av utplantingsområdet på gnr/bnr 27/2, men når det gjeld balsamedelgran, coloradoedelgran, kjempeedelgran og douglasgran meiner vi at tiltaket ikkje vil føre til auka samla belastning på naturverdiane i området. Til grunn for dette ligg at utplantinga skal skje på fulldyrka og overflatedyrka innmark, og at alle tre av desse artane vil bli hausta før dei når reproduktiv alder. Når det gjeld contortafuru/vrifuru er vi meir i tvil, og med tanke på at dette treslaget kan sette kongler i svært låg alder, meiner vi at det er ein reell risiko for utilsikta spreining. At ungplantar av vrifuru liknar på vanleg furu vil dessutan gjere det vanskeleg å kontrollere eventuell spreining.

Vi viser også til naturmangfaldlova § 11 (kostnadar ved miljøforringing skal berast av tiltakshavar) og § 12 (miljøforsvarlege teknikkar og driftsmetodar), som i denne samanhengen betyr at tiltakshavar må ta kostnadene med å sikre at det ikkje blir spreidd frø frå plantefeltet dersom det blir ståande igjen tre dersom drifta av ulike grunnar skulle bli lagd ned; og at driftsmetodar o.a. skal tilpassast slik at ein unngår eller avgrensar skade på naturmiljøet.

Det er som nemnt kartlagt ein artsrik edellauvskog ved fjorden på gnr/bnr 27/2, og berggrunns-kart tydar på at tilhøva ligg til rette for eit rikt biologisk mangfald i naturskog også elles i området. Vi legg likevel vekt på at søknadane både for gnr/bnr 27/2 og 28/1 berre gjeld dyrka mark, og at planting på kulturmark er eit reversibelt tiltak. Det er ikkje registrert spesielle verdier knytt til kulturlandskapet i området, og den omsøkte utplantinga vil derfor neppe få vesentlege uheldige følgjer for naturmiljøet.

Kommentarar knytt til arealet av dei to utplantingsområda

Gnr/bnr 27/2: Det er nokre tilsynelatande uklære punkt i søknaden. På side 2 i søknaden står det at arealet av utsettingsområdet er 45 da og omfattar overflatedyrka mark. Vedlagte kartskisse

(vedlegg 1) viser eit areal på litt over 50 da som også omfattar eksisterande naturskog, mens det i vedlegg 3 står «sjå også kart vedlagt tidlegare søknad frå same søkjar. Denne søknaden gjeld tidlegare kartfesta areal og areal som allereie er i produksjon.» Kartet som var vedlagt tidlegare søknad (datert 12.2.2013) viser eit areal som er oppgitt til 25 da. Vi vel ut frå dette å sjå bort frå kartet i vedlegg 1 i noverande søknad. Teksten på det kartet stadfester at det ikkje er nøyaktig teikna, ettersom den viser til tidlegare omsøkt planteareal: «Skravert areal som tidlegare har vore omsøkt og godkjent for utsetting av ein del sortar framande treslag. Same areal gjeld også for vedlagte søknad.» Det går også eintydig fram av side 4 i søknaden at den gjeld innmark (fulldyrka eng og overflatedyrka mark) og ikkje skog, slik at skravuren på kartet ikkje stemmer med det som elles står i søknaden. Samstundes er det klart at utplantingsarealet på kartet frå 2013 ikkje omfattar all innmark på gnr/bnr 27/2. Fordi noverande søknad har oppgitt eit større areal enn i tidlegare søknad, oppfattar vi søknaden til å gjelde eksisterande innmark på eigedomen. Dette tilsvarar om lag 30 dekar.

Gnr/bnr 28/1: Her er det ikkje oppgitt kor stort areal det blir søkt om, men vedlagte kart viser eit areal som målt på kart tilsvarer om lag 42 da. Alt dette er likevel ikkje innmark (fulldyrka mark og overflatedyrka mark) slik det er oppgitt i søknaden, for det går fram av flyfoto frå 2014 (Norge i Bilder) at arealet også omfattar noko naturskog.

Vedtak

Med heimel i forskrift om utsetjing av utanlandske treslag til skogbruksføremål, jfr. naturmangfaldlova § 30, blir det med dette gitt løyve til å plante ut balsamedelgran (*Abies balsamea*, var. *balsamea* og var. *phanerolepis*), coloradoedelgran (*Abies concolor*), douglasgran (*Pseudotsuga menziesii*, var. *menziesii* og var. *glauca*) og kjempeedelgran (*Abies grandis*) på gnr. 27, bnr. 2 og gnr. 28, bnr. 1 i Hyllestad kommune. Løyvet gjeld ikkje for dei omsøkte *Pinus*-artane. **Løyvet gjeld på fulldyrka eng, innmarksbeite og overflatedyrka mark innanfor dei areala som er merka på kart vedlagt søknadane.** Løyvet er gitt på desse vilkåra:

1. Løyvet gjeld for ei utsetjing. Utplantinga må vere fullført innan 31.12.2018.
2. Løyvet gjeld ikkje for areal som i dag er naturskog. Det skal ikkje plantast nærare enn 10 meter frå kanten av naturskog.
3. Alle trea skal fellast før dei blir frøproduserande. For å hindre spreiding, er det ikkje tillate å fjerne tre med rot frå feltet.
4. Etter at feltet er hausta, skal alle ikkje-omsettbare tre fjernast og feltet ryddast slik at det ikkje kan kome nye skot.
5. Den som har fått løyve, må etablere og dokumentere internkontroll etter § 10 i forskrift om utsetjing av utanlandske treslag til skogbruksføremål.
6. Dersom eigedomen blir overdregen til andre, må ny eigar informerast om løyvet og dei vilkåra som er sette for løyvet.
7. Dersom det blir oppdaga spreiding av tre utanfor plantefeltet, skal desse fjernast, og Fylkesmannen i Sogn og Fjordane må varslast.
8. Dersom drifta av ulike grunnar skulle ta slutt utan ordinær innhausting, skal grunneigar varsle Fylkesmannen. Dersom ikkje grunneigar ønskjer å rydde feltet sjølv, kan feltet ryddast for grunneigar si rekning.
9. Dette løyvet skal oppbevarast hos tiltakshavar og grunneigar inntil feltet er rydda.
10. Dette løyvet kan opphevast eller endrast i samsvar med § 67 i naturmangfaldlova, dersom det t.d. kjem fram nye opplysningar om dei omsøkte artane.

Vi gjer merksam på at den førre søknaden hadde som vedlegg eit løyve frå Hyllestad kommune til omdisponering av til saman 17 dekar dyrka jord til juletreplanting på gnr/bnr 27/2. Fylkesmannen si vurdering av saka gjeld berre utplanting av framande treslag, og andre nødvendige løyve må ordnast uavhengig av dette.

Klage

Dette vedtaket kan påklagast innan 3 veker etter at brevet er motteke, jf. reglane i forvaltingslova. Klagen sendast til Fylkesmannen i Sogn og Fjordane, og blir avgjort av Miljødirektoratet dersom Fylkesmannen ikkje gjer om vedtaket.

Med helsing

Hermund Mjelstad
seniorrådgjevar

Tore Larsen
seniorrådgjevar

Brevet er godkjent elektronisk og har difor ikkje underskrift.

Kopi til Hyllestad kommune